

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موانع صیادیه کالاهای دانش بنیان

فرشاد عباسی اسکندری، سوما مظفری، دکتر عادل صلواتی

۱۳۹۶

موانع صادراتی کالاهای دانش بنیان	
سرشناسه : عباسی اسکندری، فرشاد، ۱۳۶۹- عنوان و نام پدیدآور : موانع صادراتی کالاهای دانش بنیان / فرشاد عباسی اسکندری، سوما مظفری، عادل صلواتی مشخصات نشر : تهران : انتشارات صالحیان، ۱۳۹۶. مشخصات ظاهری : ۱۶۷ص. شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۵۹-۳۷-۳ وضعیت فهرست نویسی : فیبا موضوع : اقتصاد دانش بنیان-- ایران موضوع : Knowledge economy--Iran نوع : صادرات-- ایران-- بازاریابی موضوع : Export marketing--Iran موضوع : شرکت های صادراتی-- ایران موضوع : Export trading companies-- Iran موضوع : صادرات غیرنفتی-- ایران موضوع : Nonpetroleum exports--Iran موضوع : بازرگانی بین المللی-- ایران موضوع : International trade--Iran شناسه افزوده : مظفری، سوما، ۱۳۶۹- شناسه افزوده : صلواتی، عادل، ۱۳۶۲- رده بندی کنگره : H۵۳۰/۱۲ ۱۳۹۶م ۱۷۳ع رده بندی دیویی : ۶۵۸/۴۰۳۸ شماره کتابشناسی ملی : ۴۹۹۸۹۶۵	نویسندگان فرشاد عباسی اسکندری، سوما مظفری، عادل صلواتی ناشر صالحیان صد به آ زینب' هندپاری سال انتشار زمستان ۱۳۹۶ شمارگان ۱۰۰۰ نسخه شابک ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۵۹-۳۷-۳
	کلیه حقوق این اثر محفوظ می باشد.
خیابان انقلاب-خیابان ابوریحان-خیابان رواتمهر-کوچه باقری پارسا-پلاک ۳-واحد ۶ www.pubsalehiyan.com ۰۹۱۲۰ ۶۱۷۲ ۸۳	قیمت ۷۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

پیشگفتار..... ۷

فصل اول

مقدمه / ۱۱

موانع صادراتی..... ۱۴

۷-۱- تعریف مفهومی صادرات..... ۲۳

فصل دوم

صادرات: مفاهیم / ۲۵

۲-۲-۱- صادرات..... ۲۸

۲-۳- انواع صادرات..... ۳۱

مزایا و معایب استفاده از شرکت مدیریت صادرات..... ۳۴

۲-۴- فرایند صادرات..... ۳۹

۲-۵- مزایای صادرات..... ۴۳

۲-۶- عوامل موثر بر راهکار صادرات..... ۴۶

توانایی ها و ادراکات مدیریت..... ۴۸

مساعدت دولت..... ۵۰

۲-۷- ضرورت توسعه صادرات غیر نفتی..... ۵۱

اهمیت و نقش صادرات ۵۳

فصل سوم

مدل‌های عملکرد صادرات/۵۵

تعریف عملکرد ۵۵

تاریخچه عملکرد ۵۶

شاخص عملکرد ۵۷

انواع شاخص های عملکرد ۵۸

ظهور شاخص های نوین عملکرد ۵۹

اهداف عملکرد ۵۹

سنجش عملکرد ۶۰

بازنگری های عملکرد ۶۱

۲-۹- عملکرد صادرات ۶۳

معیارهای اندازه گیری عملکرد صادراتی ۶۴

عوامل موثر بر عملکرد صادرات ۶۵

۲-۱۰- مدل‌های عملکرد صادرات ۶۷

فصل چهارم

شرکت های دانش بنیان/۸۳

تجاری سازی در شرکت های دانش بنیان ۸۷

تشریح فعالیت های دانش بنیان در سطوح مختلف فناوری ۸۹

۹۰..... بررسی ویژگی محصولات دانش بنیان بر اساس شرایط کشور

۹۳..... چرخه کوتاه عمر محصولات دانش بنیان

فصل پنجم

موانع و مشکلات صادرات شرکتهای دانش بنیان/۹۵

۹۵..... ۱۱-۲- موانع صادراتی

۱۱-۲-۱- بیانی از مملهای هفت گانه شناسایی و دسته بندی شده موانع و مشکلات صادرات غیر

۹۷..... نفتی

۱۰۳..... ۱۲-۲- بررسی الگوهای تنوع موانع صادرات

۱۰۶..... ۱۳-۲- موانع فراروی توسعه تجارت بین المللی در ایران

۱۰۷..... ۱۴-۲- موانع توسعه صادراتی ایران

۱۱۱..... ۱۵-۲- مجموعه موانع فراروی توسعه صادرات

۱۱۲..... ۱۶-۲- نظریه کاتلر و ارمسترانگ در مورد شرکت های جهت رود به بازارهای بین المللی

۱۱۳..... ۱۷-۲- شناسایی بازارهای هدف

۱۱۵..... ۱۸-۲- مشکلات کالاهای صادراتی

۱۱۸..... ۱۹-۲- موانع رشد صادرات غیر نفتی

۱۲۱..... موانع بیرونی صادرات غیر نفتی

۱۲۴..... ۲۱-۲- ریسک صادرات

۱۲۶..... ۲۲-۲- فقدان فرهنگی صادرات و عزم ملی

۱۲۷..... ۲۳-۲- سه چالش راهبردی صادرات

۲-۲۴- موانع رشد صادرات ۱۲۹

۲-۲۵- مدل‌های موانع صادراتی ۱۳۳

فصل ششم

سخن پایانی/ ۱۳۵

چند نهاد مهم ۱۳۷

منابع مأخذ ۱۳۸

www.ketab.ir

پیشگفتار

آنچه که می توان عنوان کرد این است که شرکت ها به دلایل مختلف داخلی و یا خارجی اقدام به شروع صادرات می کنند. اما آنچه که در مسیر عملکرد بهتر صادرات اولویت بیشتری دارد، تداوم صادرات یا به عبارت دیگر تعهد به صادرات در میان شرکت ها می باشد. این موضوع دربرگیرنده عوامل زیادی است که شامل مشکلات و موانع صادرات و عوامل تأثیرگذار بر عملکرد صادراتی می باشد (ناطق و نیاکان، ۱۳۸۸).

می توان گفت عواملی چون انگیزش، تجربه، رشد، نوع شرکت و رفتارهای صادراتی بر عملکرد صادراتی تأثیر دارند. (فیلیس، ۲۰۰۲).

عملکرد صادرات نقش مستقیمی در توسعه و رشد اقتصادی کشور دارد. از این رو، سازمان های دولتی و غیرانتفاعی متعددی در ایران با استفاده از انواع برنامه های تشویق صادرات اقدام به حمایت از فعالیتهای صادراتی شرکت ها می کنند (حسنقلی پور و همکاران، ۱۳۸۹)؛ تا حدی که در مورد عملکرد صادراتی بنگاه بیان نموده اند که شامل اهداف راهبردی و اقتصادی برای صادرات یک محصول از طریق طرح ریزی و اجرای راهبردی بازاریابی صادراتی است. در این باره برخی دیگر محققین سه بعد اصلی از عملکرد صادرات را برجسته نموده اند. اول اثربخشی در زمینه محصول و برنامه های بنگاه در قبال رقبا است. نشانگرهایی از قبیل رشد فروش می تواند اثربخشی را نشان دهد. دومین بعد کارایی است که بر خروجی های کسب و کار نسبت به ورودی های آن متمرکز است، سودآوری شاخص اصلی است که این بعد را نشان می دهد. سومین بعد قابلیت انطباق است؛ به این معنی که چطور کسب و کار به تغییرات شرایط و فرصت های محیط پاسخ می دهد (مشبکی و خادمی، ۱۳۹۱)؛

البته مدارک و دلایل زیادی وجود دارد که عملکرد صادراتی به عنوان یک ساختار چندوجهی مورد توجه قرار گرفته است و نباید توسط یک شاخص واحد، اندازه گیری شود. (کاووسگیل و زوو^۱، ۱۹۹۴).

بسیاری از عوامل ساختاری، رویه ای، عملیاتی، رفتاری و ... هستند که باعث می گردد تولید کننده ها در اقدام به امر صادرات، توسعه آن و نیز حفظ توان صادراتی خود، نتوان بمانند. برخی موانع صادراتی شرکت ها ریشه داخلی داشته در حالی که برخی دیگر از موانع صادراتی ناشی از محیط خارجی شرکت هستند. از طرف دیگر می توان منبع را از نظر ذهنی، عینی بودن نیز تصحیح کرد. در این صورت چهار دسته موانع داخلی - عینی، داخلی - ذهنی، خارجی - عینی، خارجی - ذهنی وجود خواهد داشت (آلبایوم و هاس راز^۲، ۲۰۰۱).

اما نه تنها ماهیت این موانع بلکه اهمیت و قوت و ضعف آنها در هر کدام از مراحل مربوط به فعالیت های صادراتی شرکت می تواند متفاوت باشد. حل موانع صادراتی برای شرکت ها در مراحل اولیه صادرات از اهمیت زیادی برخوردار است، زیرا اگر شرکت ها نتوانند در همان مراحل اول به این موانع صورت مناسب واکنش نشان دهد، برای همیشه فعالیت های صادراتی را کنار خواهند گذاشت. البته شرکت های مختلف در این مرحله واحد ممکن است موانع متفاوتی را مقابل خود متصور شوند. می توان گفت دانش اندک از بازارهای بالقوه جهت توسعه فعالیت های صادراتی و نیز فقدان منابع مالی لازم برای بررسی بازارهای خارجی از مهمترین عوامل باز دارنده صادرات است. (معینی^۳، ۱۹۹۷). تحقیقات انجام شده توسط باگچی سن^۴ (۱۹۹۹) و کاتسیکئاس و مورگان^۵ (۱۹۹۴) نشان دادند عدم وجود پرسنل صادراتی شایسته،

۱. Cavusgil & Zou

۲. Albaum & et al

۳. Moeni

۴. Bagchi-Sen

۵. Katsikeas & Morgan

عملکرد صادراتی شرکت را ضعیف می کند و از جمله موانع مهم صادراتی است. پرسنل صادرات یکی از مزایای رقابتی مهم شرکت ها محسوب می شوند چون دارای تخصص و مهارت هایی از قبیل شناخت مشتریان خارجی، طراحی موثر در بازاریابی سیستماتیک، بررسی و تحلیل فرصت های بازاریابی و استفاده از شیوه های صادرات هستند (هالت و دیگران^۱، ۲۰۰۰).

لذا با توجه به بحث های صورت گرفته در مورد عملکرد صادرات و موانع صادراتی متوجه می شویم که تأثیر موانع صادرات بر عملکرد صادرات در سطوح مختلف متفاوت است و بسته به شرایط سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی و جغرافیایی آن کشور دارد پس لزوم انجام این کتاب امری لازم و ضروری است.